प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर यांचे कार्यालय.

क्रमांक कक्ष-१६/आर-१/बुरड बांबू/ ६९१ /९७-९८
नागपूर-४४० ००१, दिनांक :- ३/६/१९९८

प्रति,

वनसंरक्षक,
उत्तर चंद्रपूर/दक्षिण चंद्रपूर,
नागपूर, अमरावती, यवतमाळ वनवृत्त.

विषय :- विदर्भातील बुरड व बांबू व्यवसाय करणाऱ्या कुटुंबांना बांबूचा पुरवठा निस्तार दरावर करण्याबाबत.

संदर्भ :- शासन निर्णय क्र. आबापु-१०९५/प्र.क्र.१२८/फ-१ दि. ३० मे १९९७

विदर्भातील बुरड व बांबू व्यवसाय करणाऱ्या कुटुंबांना/बांबू पासून विविध वस्तू तयार करण्यासंबंधीच्या प्रशिक्षण संस्था, यांची बांबू पुरवठ्याबाबत शासनास केलेली वारंवार मागणी लक्षात घेता, दरवर्षी सुमारे २५००० [पंचवीस हजार] मेट्रिक टन जादा बांबू निस्तार दराने पुरवठा करण्यास संदर्भित शासन निर्णयानुसार शासनाने मंजूरी दिली आहे. [सुलभ संदर्भाकरिता प्रत सोबत जोडली आहे].

२-१. संदर्भिय शासन निर्णयान्वये नोंदणीकृत बुरड व बांबू व्यवसाय करणाऱ्या कुटुंबांना स्वयंरोजगार मिळण्याकरिता विदर्भातील नऊ जिल्ह्यात दरवर्षी प्रति कुटुंब १५०० बांबूचा पुरवठा निस्तार दरावर केला जाईल. सर्व नोंदणीकृत बुरड व बांबू व्यवसाय करणाऱ्या कुटुंबाचे, वापरामध्ये असलेल्या बुरड कार्डाचे खाली नमूद केलेल्या पध्दतीप्रमाणे नवीनीकरण करण्यात यावे. तसेच सदर नवीनीकरण करतेवेळी योग्य पडताळणी करण्यात यावी. नविनीकरण करण्याकरिता वनक्षेत्र-स्तरावर एक तारीख निश्चित करण्यात यावी व नवीनीकरणाची प्रक्रिया १५ ऑगस्टपर्यंत पूर्ण झाली पाहिजे याबाबत दक्षता घ्यावी. बुरड पासेचा कालावधी १ आक्टोबर ते ३० सप्टेंबर राहील.

२-२ बिगर नोंदणीकृत बुरड बांबू व्यवसाय करणाऱ्या कुटुंबाच्या नोंदणीसाठी अर्ज [अर्जाचा नमुना सोबत जोडलेला आहे] संबंधीत वनपरिक्षेत्र अधिकारी यांचेकडे करण्यात यावेत. नोंदणीसाठी अर्ज स्विकारण्याची एक तारीख, वनपरिक्षेत्रस्तरावर निश्चित करण्यात यावी व याबाबत वनपरिक्षेत्रातील सर्व गावांमध्ये भरपूर प्रसिध्दी देण्यात यावी. त्या अर्जासोबत खाली नमूद केल्याप्रमाणे प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

अ] राशनकार्डची सत्यप्रत/झेरॉक्स प्रत.

ब] बुरड असल्यास, तर जातीचे नियमाप्रमाणे प्रमाणपत्र, जातीचे प्रमाणपत्र शासन निर्णय समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य व क्रिडा विभाग क्रमांक सीबीसी-१४९३/प्र.क्र.२१०/मावक/ दिनांक १.११.१९९५ मधील शासन निर्णय समाज कल्याण सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व पर्यटन विभाग, क्र.सीबीसी/१०७४/५०८७६/कासलिन-५ दिनांक २९.३.१९७९ नुसार घेण्यात यावे.

क] बांबू व्यवसाय करणारे असल्यास त्यांनी बांबूपासून विविध वस्तु तयार करीत आहेत, याबाबत संबंधित ग्रामपंचायतीचे सरपंच/नगरपालिकेचे मुख्य अधिकारी, तहसिलदार यांचे प्रमाणपत्र जोडणे आवश्यक आहे.

ड] नोंदणी अर्जावरील प्रमाणे भरुन आवश्यक प्रमाणपत्र जोडून ते अर्ज वनपरिक्षेत्र अधिकारी यांच्या कार्यालयात प्राप्त झाल्यावर वनपरिक्षेत्र अधिकारी ते अर्ज संबंधित उपवनसंरक्षक यांचेकडे पाठवतील.

..२/-

उपवनसंरक्षक यांना त्यांची खात्री पटल्यास ते संबंधितांना बुरड बह्या देण्यासंबंधी वनपरिक्षेत्र अधिकारी यांना सुचना देतील.

६] बुरड बह्याची नोंदणी, विभागीय स्तरावर रजिस्टरवर नोंद घेवून करण्यांत यावी व विभाग स्तरावर बुरड बही क्रमांक देण्यांत यावा. अस्तित्वात असलेले बुरड कार्ड नवीनीकरण झाल्यानंतरच नवीन बुरड कार्डची नोंदणी करण्यांत यावी.

वरील नोंदणी बाबत ची संपूर्ण प्रक्रिया ३० ऑगस्ट १९९७ चे आंत पूर्ण झाले पाहिजे, याबाबत दक्षता घ्यावी.

२.० मंडप उभारण्यासाठी किंवा सेंट्रींगच्या उपयोगासाठी किंवा इतर कामासाठी जिथे सरळ बांबुचा वापर केला जातो, किंवा बांबु व्यवसायासाठी बांबुचा उपयोग करणा-या कामगारांना निस्तार दरावर बांबुचा पुरवठा करण्यांत येणार नाही.

३.० बांबुपासून विविध वस्तु तयार करण्यासंबंधीच्या प्रशिक्षण संस्थांनी त्यांच्या गरजेनुसार संबंधित उपवनसंरक्षकांकडे सविस्तर अर्ज [प्रशिक्षणार्थी किती व कोणकोणत्या वस्तु तयार करतात. संस्थाचा कामाबद्दची प्रतिवर्ष प्रशिक्षणार्थी बांबुची मागणी, एका सत्रात किती सत्र, केंद्र शासन/ राज्य शासनाकडून मान्यता प्राप्त आहे किंवा कसे, व्यापार व वाणिज्य विभागाकडून बांबुच्या मात्रा ठरवून पुरवठाकरिता शिफारस/संमतीपत्र] आवश्यक दस्तावेज सोबत सादर केल्यानंतर उपवनसंरक्षक असे सर्व अर्ज संबंधीत वनसंरक्षक यांचेकडे पाठवतील. वनसंरक्षक यांची खात्री पटल्यास ते संबंधीत प्रशिक्षण संस्थाकरिता, एका सत्राकरिता निस्तार दरावर बांबुचा पुरवठाकरिता आदेश जारी करतील. पुढील सत्राकरिता उपवनसंरक्षक यांनी, पुरवठा केलेल्या बांबुचे उपयोगाबाबत खात्री करुन बांबुचा पुरवठा करतील व त्याबाबतचा अहवाल वनसंरक्षक यांना सादर करतील.

४.०० विदर्भातील सध्या अस्तित्वात असलेल्या वन आगारातून आवश्यकतेनुसार बांबुचा पुरवठा संबंधित वनविभागा मार्फत करण्यांत यावा. नविन डेपो उघडण्याची आवश्यकता वाटल्यास त्याबाबत स्वयंस्पष्ट प्रस्ताव शासन मंजुरी प्राप्त करणेकरिता या कार्यालयात पाठवावा.

५.०० बुरडांनी किंवा बांबु व्यवसाय करणा-यांनी सहकारी संस्था स्थापन केल्यास त्यांना बांबुचे वाटप कशाप्रकारे करण्यांत येईल याबाबतचे आदेश स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यांत येतील.

६.०० बांबुचा पुरवठा निस्तार दराने करण्याबाबतच्या प्रकरणांत निगडीत असलेल्या अडीअडचणींचे सर्वकष चर्चा होऊन समस्याचे निराकरण करण्याचे दृष्टीने वनसंरक्षक, नागपूर यांचे अध्यक्षतेखाली एक समिती नेमण्यांत येत आहे. सदर समितीमध्ये वनसंरक्षक, उत्तर चंद्रपूर, दक्षिण चंद्रपूर, अमरावती व यवतमाळ हे सदस्य राहतील. सदर समितीखालील विषयी चर्चा करुन आपली शिफारस या कार्यालयात सादर करतील, जेणेकरुन पुढील सुचना या कार्यालयातून जारी करणे शक्य होईल.

<u>२] निस्तार दर ठरविण्याबाबत.</u>

१- सदर निरनिराळ्या जिल्ह्यातील निस्तार दरामध्ये जास्त तफावत राहू नये याची खबरदारी घेण्याचे दृष्टीने समितीची बैठक प्रतिवर्षी ऑगस्टमध्ये घेवून प्रत्येक जिल्ह्याचे दर सदर समिती प्रस्तावित करील व हे दर जिल्हाधिकारी यांचे सल्लामसलतीने संबंधित वनसंरक्षक जाहीर करतील.

सदर निस्तार दर, स्वामित्व शुल्काच्या ५०% + [अधिक] निष्कासन व वाहतूक दर केले/येणारे प्रत्यक्ष खर्च इतके असावे.

२] समितीने बांबूचा गैरवापर होणार नाही यावर आळा घालण्याताठी आवश्यक उपाययोजना कराव्या कटाक्षाने करावी. सर्व पध्दतीबाबत शिफारस सादर करावी.
उपाययोजना सुचवाव्या

३] समितीची बैठक घेण्यापूर्वीच आपआपल्या वनक्षेत्रात किती बांबूचे उत्पादन प्राप्त होते, त्यातून येथून लिलावाद्वारे विक्री करण्याकरिता राखून ठेवल्यानंतर निस्तार दराने पुरवठा करण्याताठी बांबूची उपलब्धता किती आहे, तसेच निस्तार दराने पुरवठा बाबत किती बांबू लागणार आहे याबाबत आढावा घ्यावा.

४] मे. बिल्ट कडून प्राप्त करारनाम्याच्या अटी व शर्तीनुसार वनविभागाकरिता निस्तार पुरवठ्याकरिता ३५००० [मेट्रीक टन लांब बांबूची मागणी करण्याची तरतूद आहे. मे. बिल्ट कडून बांबूची मागणी [किती, केव्हा व कोठे] बाबतही चर्चा करून आराखडा सादर करावा. याकरिता मे. बिल्ट यांना मागणीनुसार पुरवठा केलेल्या बांबूच्या मात्रेवर मंजूर अनुसूचित दराने निकाल कार्य निश्चीत करावयाचा आहे.
स्वरूप

५] ज्या जिल्ह्यात बांबूचे उत्पादन पुरेसे होत नाही, त्या जिल्ह्यात निस्तार दराने बांबू पुरविण्याकरिता किती बांबूची मागणी आहे. व ते कोठून पुरवठा करता येईल, मागणी केव्हा सादर करावी इत्यादि बाबत कार्यपध्दती बाबाबत चर्चा करून आराखडा तयार करून आपली शिफारस समितीने या कार्यालयात सादर करावी.

६] बुरुडांना निस्तार दराने बांबूचा पुरवठा या योजनेअंतर्गत परिक्षेत्रस्तरावर, विभागीय स्तरावर, वृत्त स्तरावर ठेवण्यात येणारे अभिलेख तसेच प्रधान मुख्य वनसंरक्षक/शासनस्तर पाठविण्याकरिता अहवाल/अभिलेखा करिता एकसमानपध्दतीचा अवलंब करण्यासंबंधी रुपरेषा समितीने निश्चित करावी.

सहपत्र - वरीलप्रमाणे

प्रधान मुख्य वनसंरक्षक [उत्पादन]
महाराष्ट्र राज्य, नागपूर.

प्रतिलिपी उपवनसंरक्षक सर्व [विदर्भातील].

प्रतिलिपी कक्ष अधिकारी फ-१ महसूल व वनविभाग, मंत्रालय, मुंबई.

प्रतिलिपी प्रधान सचिव [वने], महसूल व वनविभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना संदर्भित शासन निर्णयाचे अनुषंगाने माहितीत सादर.

नोंदणी अर्ज नमुना

[नुतनीकरणासाठी हेच नमुना अर्ज वापरावे]

प्रति,

उपवनसंरक्षक,

____

____

मार्फत : वनपरिक्षेत्र अधिकारी.

विषय :- बुरड व बांबू व्यवसाय करणा-या कुटुंबास स्वयंरोजगार करण्याकरिता बुरड वही/बुरड कामगार वही जारी करण्याबाबत.
बुरड/बांबू कामगार कुटुंबाची नोंदणी करण्याबाबत.

महोदय,

मी अर्जदार श्री________________________वय________ वर्ष..... रा. ________तह________जिल्हा________ आपले________ ________वनविभाग________वृत्तामध्ये माझ्या कुटुंबाची बुरड/बांबू कामगार कुटुंब म्हणून नोंदणी करण्यासाठी व बुरड वही/ बांबू कामगार वही जारी करण्याबाबत आवश्यक माहिती व प्रतिज्ञा पत्र खालीलप्रमाणे सादर करीत आहे.

माझे कुटुंबातील इतर व्यक्तींची नावे आज दिनांक________ला खालीलप्रमाणे आहेत.

कुटुंबातील व्यक्तीची नांवे	वय	कुटुंब प्रमुखाशी नाते.
१)		
२)		
३)		
४)		
५)		
६)		

मी खालील सही/अंगठा करणार नामे श्री________ ________ रा________तह________जि________ ________ या गावाचा रहीवाशी आहे. मी जातीने बुरड/आहे/माझा बांबूपासून विविध वस्तू तयार करण्याचा व्यवसाय आहे. सोबत तहसिलदार________ यांचे जातीचे प्रमाणपत्र जोडले आहे. तसेच माझा बांबूपासून वस्तू तयार करण्याचा व्यवसाय असल्याबाबत सरपंच________ग्रामपंचायत/मुख्य अधिकारी ________ नगरपालिका यांचे प्रमाणपत्र सोबत जोडले आहे. सोबत राशन कार्डाची छायांकित प्रत जोडली आहे.

..२/-

[illegible]

दिनांक :-

ठिकाण :- स्वाक्षरी

पूर्ण पत्ता :

प्रतिज्ञा पत्र.[२]

मी नामे ________________ रा.________________ ता.________________

जि.________________ प्रतिज्ञा पत्र सादर करीत आहे की, शासनाकडून स्वयंरोजगाराकरिता माझ्या कुटुंबास उपलब्ध करुन दिलेल्या बांबूचा, त्यापासून विविध वस्तू तयार करण्याकरिता उपयोग करीन या बांबूचा बुरुड व्यवसाया व्यतिरिक्त इतर कामासाठी उपयोग केल्यास, मी ज्या बांबूपासून वस्तू तयार करीत असतो ते विक्रीस आल्यास माझी नोंदणी रद्द करण्यात येईल व मला दिल्यास आणखी बुरुड जाती/बांबू बाजारात नवी सुरुवात रद्द करण्यात येईल, मिळणार सवलती मिळणाऱ्या बांबूच्या. शासनाचे सवलतीस मी पात्र राहणार नाही. मी बुरुड सहकारी संस्थेचे सदस्य नाही/आहे व तिचे नाव ________________ असून माझे नोंदणी क्रमांक ________________ आहे.[३]

दिनांक :   स्वाक्षरी

ठिकाण :   पत्ता :

महाराष्ट्र शासन

__________________वन विभाग.

__________________परिक्षेत्र.

गुन्हा क्रमांक __________________

गुन्हा वही नोंदणी क्रमांक __________________तारीख__________________

[illegible] गुन्ह्याचे प्रकार__________________

आरोपीचे नाव __________________वय __________________

राहणार __________________ग्रामपंचायतीचे नाव__________________

तालुका__________________जिल्हा__________________.

गुन्ह्यातील फरार व्यक्तींची नावे	वय	[illegible] प्रमुखाची नावे.
१)		
२)		
३)		
४)		
५)		
६)		

ठिकाण :-

दिनांक :-

स्वाक्षरी/शिक्का

उपवनसंरक्षक

__________वन विभाग.

प्रमाणीकरण.

१) उपरोक्त पुस्तक बहीचे ———————— पासून ———————— पर्यंत

प्रमाणीकरण करण्यात येत आहे.

ठिकाण :

दिनांक : (शिक्का)

स्वाक्षरी/शिक्का
उपवनसंरक्षक,
———————— वनविभाग.

---

२) उपरोक्त पुस्तक बहीचे ———————— पासून ———————— पर्यंत.

प्रमाणीकरण करण्यात येत आहे.

ठिकाण :

दिनांक :

(शिक्का)

स्वाक्षरी/शिक्का
उपवनसंरक्षक,
———————— वनविभाग.

---

३) उपरोक्त पुस्तक बहीचे ———————— पासून ———————— पर्यंत.
प्रमाणीकरण करण्यात येत आहे.

ठिकाण :

दिनांक :

(शिक्का)

स्वाक्षरी/शिक्का.
उपवनसंरक्षक
———————— वनविभाग.

---

४) उपरोक्त पुस्तक बहीचे ———————— पासून ———————— पर्यंत.

प्रमाणीकरण करण्यात येत आहे.

ठिकाण :

दिनांक :

(शिक्का)

स्वाक्षरी/शिक्का
उपवनसंरक्षक
———————— वनविभाग.

दिनांक	केव्हापासून आलेल्या मालकीची संख्या	इयत्ता				अभिलेखीय नंबर व दिनांक	स्वाक्षरी	यावु बढाईत विशेष बाब
		मालकीची [illegible]	कमविभाग कर	विक्री कर	एकूण			
१	२	३अ	३ब	३क	३ड	४	५	६

बुरड वही.

अटी/शर्ती [नियम]

१] बुरड/बांबू कामगार महाराष्ट्रांचे रहिवाशी असले पाहिजे [मळकुल धारवाचे निकषांनुसार].

२] बुरड वही प्रत्येक कुटुंबास एकच मिळेल व त्यावर बुरड वही अहस्तांतरणीय राहील.

३] उपलब्धतेनुसार वार्षिक पुरवठा १५०० बांबू/प्रती कुटुंब/प्रती वर्ष करण्यात येईल.

४] प्रथम तयार केलेल्या व विक्री केलेल्या मालाचा तपशिल प्रथम [illegible] ऑफीसरला सांगितल्याशिवाय दुसरा बांबू मिळणार नाही.

५] तयार केलेल्या वस्तुविक्रीसाठी [illegible] असेल शासन नियम बंधनकारक राहतील.

६] मिळणार वही [illegible] [बुरडाकडे] असावयास पाहिजे व [illegible] केली उपलब्ध असावयास पाहिजे.

७] [illegible] मिळणार [illegible] बांबुचा वापर
बुरडी [illegible] इतर [illegible] इत्यादि साठी
केल्यास [illegible] विक्री केल्यास [illegible]
हर [illegible] केल्यास सदर बुरड/बांबू कामगाराचे [illegible] रद्द करुन
बुरड वही [illegible] रद्द करण्यात येईल व ते [illegible] राहणार
नाही.

८] [illegible] बांबू उपलब्ध करुन [illegible] कार्ड [illegible] व [illegible] बांबूची मागणी करुन बांबू उचलला नाही तर, कार्ड धारकास बांबूची आवश्यकता नाही असे सुचित करुन कार्ड धारकाची नोंदणी व बुरड/बांबू कामगार वही रद्द करण्यात येईल.

९] वर उल्लेखित कोणत्याही अटीचे उल्लंघन झाल्यास किंवा मिळणार धारकाचे कुटुंबातील कोणीही व्यक्ती [illegible] तयार करीत असल्याचे निदर्शनास आल्यास मिळणार [illegible] रद्द करण्यात येईल.

१०] बुरड वहीचे १ ऑक्टोबर ते पुढील वर्षाच्या ३० सप्टेंबर या कालावधीसाठी
नुतनीकरण दरवर्षी <u>१ ऑगस्ट ते ३० सप्टेंबर या कालावधीत करण्यात येईल.</u>

११] उपरोक्त कालावधीत बुरड वहीचे नुतनीकरण न केल्यास पुढील वर्षी बांबुचा पुरवठा केल्या जाणार नाही.

उपवनसंरक्षक

——————वन विभाग.

—